

หัวข้อ ปัจจัยการรับรู้การช่วยเหลือจากครอบครัว ที่ส่งผลต่อความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุ
ในชมรม ผู้สูงอายุศูนย์บริการสาธารณสุข 37

คณะผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณี
ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์
รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี

ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยการรับรู้การช่วยเหลือจากครอบครัวและความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุศูนย์บริการสาธารณสุข 37 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการรับรู้การช่วยเหลือจากครอบครัว กับความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุศูนย์บริการสาธารณสุข 37 และ 3) เพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุจากปัจจัยด้านการรับรู้การช่วยเหลือจากครอบครัว การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ชนิดการวิจัยเชิงคุณภาพนำการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

1. กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น

1.1 กลุ่มผู้สูงอายุทั่วไป คือ ผู้สูงอายุที่มารับบริการรักษาที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 37 ในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2557 และไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุศูนย์บริการสาธารณสุข 37 จำนวน 60 คนจากนั้น สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ได้ผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน เพื่อนำมาสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group)

1.2 กลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกในชมรมผู้สูงอายุศูนย์บริการสาธารณสุข 37 ใน เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2557 นับจำนวนได้ 150 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากจำนวนผู้สูงอายุ ทั้งหมด 200 คน จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายมา 10 คน เพื่อนำมาสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group)

2. กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ คือ กลุ่มผู้สูงอายุจากชมรมผู้สูงอายุศูนย์บริการสาธารณสุข 37 ที่คงเหลืออยู่จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำไปสนทนากลุ่ม 10 คน จากจำนวน 150 คน และคงเหลือเพื่อ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 140 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชุด ชุดที่ 1_ ข้อมูลส่วนบุคคล **ชุดที่ 2_**แบบสอบถามความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุ **และชุดที่ 3** แบบสอบถามการรับรู้การช่วยเหลือจากครอบครัว

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การรับรู้การช่วยเหลือจากครอบครัว และ ความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุ ทั้งภาพรวมและราย ด้านอยู่ในระดับมาก

2. ความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้การช่วยเหลือจากครอบครัวด้านจิตใจ และอารมณ์ ด้านการได้รับการยอมรับยกย่องและเห็นคุณค่า ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ด้านวัสดุสิ่งของ และด้านข้อมูลข่าวสาร

3. อิทธิพลด้านการรับรู้การช่วยเหลือจากครอบครัวที่มีต่อความผาสุกทางใจ พบว่า การรับรู้ ด้านข้อมูลข่าวสารส่งผลทางบวกต่อความผาสุกทางใจด้านความสงบสุข ด้านการได้รับการยอมรับและ การเคารพนับถือ ด้านจิตใจและอารมณ์ ส่งผลทางบวกต่อความผาสุกทางใจ ด้านการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และด้านการมีส่วนร่วมในสังคมส่งผลทางบวกต่อ ความผาสุกทางใจ ด้านความเบิกบานใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าอิทธิพลการรับรู้การช่วยเหลือจากครอบครัวในแต่ละด้านไม่ส่งผลต่อความผาสุกทางใจ ด้านความสามัคคีปรองดอง

4. ปัจจัยการรับรู้การช่วยเหลือจากครอบครัวทั้ง 5 ด้านร่วมกันทำนายความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุด้านความสามัคคีปรองดอง ด้านความสงบสุข ด้านการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ด้านความเบิกบานใจ และด้านการได้รับการยอมรับและการเคารพนับถือ ได้ร้อยละ 5.8,7.5,20.2,8.5 และ 12.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ปัจจัยการรับรู้การช่วยเหลือจากครอบครัวทั้ง 5 ด้านร่วมกันทำนาย ความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุในภาพรวม ได้ร้อยละ 14.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และได้สมการการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$y' = 2.31 + .04x_1 + .05x_2 + .09x_3 - .01x_4 + .08x_5$$

และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$z' = .07z_1 + .09z_2 + .16z_3 - .03z_4 + .18z_5$$